

λεξιλόγιο: ραχούλα, πρόσχαρος, χέρσος, λίβας, κουρνιαχτός

Ενότητα 2 Κεντρική ιδέα: Ενσυναίσθηση, σημασία του να βοηθάω ανθρώπους που έχουν ανάγκη

Κατοικία Κατοικία Κατοικία Κατοικία

Το σπίτι μου

Θέλω να χτίσω ένα σπίτι
στη μοναξιά και στη σιωπή,
γύρω μια πράσινη ραχούλα...
Δε θα το χτίσω εκεί.

Ξέρω στη χώρα τη μεγάλη
τον ηλίουσιο δρόμο τον ηλατύ
με τα παλάτια και τους κήπους.
Δε θα το χτίσω εκεί.

Ξέρω το πρόσχαρο ακρογιάλι
όλο το κύμα το φιλεί,
κρινόσπαρτ' είναι η αμμουδιά του.
Δε θα το χτίσω εκεί.

Ατέλειωτη τραβά μια στράτα,
σκίζει μια χέρσα* απλοχωριά,
σκληρά τη δέρνει τ' αγριοκαίρι
και ο λίβας* τη χτυπά,

Μια στράτα χιλιοπατημένη
τον καβαλάρη νησιτικό,
τον πεζοδρόμο διψασμένο
θάφτει στον κουρνιαχτό*.

Εκεί το σπίτι μου θα χτίσω
με μια βρυσούλα στην αυλή·
πάντα η γωνιά του θα καπνίζει
κι η θύρα του ανοιχτή.

Κωστής Παλαμάς

* χέρσος: αυτός που δεν έχει καλλιεργηθεί ή δεν μπορεί να καλλιεργηθεί, ο άγονος
* λίβας: ο θερμός νοτιοδυτικός άνεμος που πνέει από τη Λιβύη
* κουρνιαχτός: σύννεφο σκόνης που σηκώνεται με την κίνηση (ανθρώπων, ζώων, οχημάτων) ή με τον αέρα

ραχούλα: χαμηλό ύψωμα, βουναλάκι.

παλάτια: ανάκτορα αλλά εδώ ο ποιητής εννοεί τα πολυτελή σπίτια

πρόσχαρος: χαρούμενος, γελαστός

κρινόσπαρτη: σπαρμένη η αμμουδιά με κρίνα εδώ ο ποιητής εννοεί ότι η αμμουδιά είναι απάτητη, τόσο καθαρή που τα μόνα που φυτρώνουν είναι τα κρίνα

θύρα = πόρτα (θήρα=κυνήγι)

Η Ζωή του Κωστή Παλαμά

Ο Κωστής Παλαμάς (1859-1943) ήταν ένας από τους σημαντικότερους Έλληνες ποιητές. Γεννήθηκε στην Πάτρα αλλά πέρασε μεγάλο μέρος της παιδικής του ηλικίας στο Μεσολόγγι, μετά τον θάνατο των γονιών του, όπου μεγάλωσε με τους συγγενείς του. Από μικρή ηλικία αγαπούσε τη λογοτεχνία και άρχισε να γράφει ποιήματα. Η ποίησή του αντλεί συχνά έμπνευση από την ελληνική ιστορία, την παράδοση και τον πολιτισμό. Ο Παλαμάς θεωρείται ένας από τους βασικούς εκπροσώπους της γενιάς του 1880 και συνέβαλε στη διαμόρφωση της νεοελληνικής ποίησης. Ένα από τα πιο διάσημα ποιήματά του είναι ο «Ύμνος των Ολυμπιακών Αγώνων». Εκτός από ποιητής, υπήρξε και κριτικός και λογοτέχνης, ενώ έγραψε και δοκίμια. Το έργο του επηρέασε βαθιά τη νεοελληνική λογοτεχνία. Ήταν υποψήφιος για το βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας 14 φορές, γεγονός που υπογραμμίζει τη διεθνή αναγνώριση του έργου του, αν και τελικά δεν το κέρδισε.

Εργασία:

A) «Φανταστείτε ότι είστε ο Κωστής Παλαμάς και γράφετε ένα γράμμα σε έναν αγαπημένο σας φίλο. Στο γράμμα αυτό, περιγράφετε μια από τις πιο σημαντικές στιγμές της ζωής σας: την πρώτη φορά που μάθατε ότι είστε υποψήφιος για το βραβείο Νόμπελ. Χρησιμοποιήστε πρώτο ενικό πρόσωπο και εκφράστε τα συναισθήματά σας και τις σκέψεις σας για το γεγονός αυτό.»

B) «Φανταστείτε ότι είστε ο Κωστής Παλαμάς και γράφετε ένα γράμμα σε έναν αγαπημένο σας φίλο για την ανάθεση της δημιουργίας του Ολυμπιακού Ύμνου. Περιγράψτε πώς νιώσατε όταν σας ανατέθηκε αυτό το έργο και ποια ήταν η έμπνευσή σας. Αναλογιστείτε την ευθύνη που νιώσατε να εκπροσωπήσετε την Ελλάδα σε ένα τόσο σημαντικό παγκόσμιο γεγονός.»

Αγαπητέ φίλε Γιώργο,

Με εκτίμηση,
Κωστής Παλαμάς

Κεφάλαιο 7ο Διάρθρωση φυσικών και δεκαδικών αριθμών

Δίκαιη μοιρασιά!
κάθετα ή πράξη με νοῦ
Διαιρώ φυσικούς και δεκαδικούς αριθμούς.
Μελετώ τη διαίρεση ενός αριθμού με το 1 ή με τον εαυτό του.
Διαπιστώνω ότι (η τέλεια διαίρεση) είναι αντίστροφη πράξη του πολλαπλασιασμού.
Διαιρώ με το 10, το 100, το 1000 ... και με το 0,1, το 0,01, το 0,001 ...
με τον νοῦ

$5 : 1 = 5$
 $5 : 5 = 1$

$8 : 4 = 2$
 $2 \cdot 4 = 8$

Δραστηριότητα 1η

Στο Δημοτικό Σχολείο Μετσόβου έφτασαν δύο δέματα με το Β' τεύχος του βιβλίου Μαθηματικών, της Στ' τάξης. Το ένα δέμα έχει 40 βιβλία και το άλλο 80. Η δασκάλα φώναξε 4 παιδιά για να τα μεταφέρουν.

- Πώς θα βρουν από πόσα βιβλία θα κουβαλήσει κάθε παιδί;
Α' τρόπος: $40 + 80 = 120$ βιβλία συνολικά
 $120 : 4 = 30$ βιβλία ανά παιδί
Β' τρόπος: $40 : 4 = 10$ $80 : 4 = 20$
 $10 + 20 = 30$ βιβλία ανά παιδί
- Με πόσους τρόπους μπορείς να υπολογίσεις το αποτέλεσμα;
Με δύο τρόπους
- Αν τα κουβαλούσαν 10 παιδιά;
 $40 + 80 = 120$ βιβλία
 $120 : 10 = 12$ βιβλία ανά παιδί
- Αν διπλασιαστεί ο αριθμός των βιβλίων ($120 \cdot 2$) και διπλασιαστεί και ο αριθμός των παιδιών ($4 \cdot 2$) από πόσα βιβλία θα κουβαλήσει κάθε παιδί;
 $120 \cdot 2 = 240$ βιβλία συνολικά
 $4 \cdot 2 = 8$
 $240 : 8 = 30$ βιβλία
Τι παρατηρείς; Το ηλίκο είναι ίδιο.

Δραστηριότητα 2η

Στους παρακάτω πολλαπλασιασμούς συμπλήρωσε τους παράγοντες που λείπουν:

$4 \cdot \boxed{9} = 36$	$\dots 6 \cdot 8 = 48$	$3 \cdot \boxed{21} = 63$	$10 \cdot \boxed{12} = 120$	$\dots \cdot 1000 = 4000$
--------------------------	------------------------	---------------------------	-----------------------------	---------------------------

- Με ποια διαδικασία τούς βρήκες; κανοντας την αντίστροφη πράξη
πχ. $40 \cdot \boxed{9} = 36 \Rightarrow 36 : 4 = 9$
αντίστροφη πράξη
- Ποια σχέση διακρίνεις ανάμεσα στη διαίρεση και τον πολλαπλασιασμό; είναι πράξεις αντίστροφες
- Ποιες διαιρέσεις προκύπτουν από την ισότητα $6 \cdot 8 = 48$;
α) $48 : 6 = 8$
β) $48 : 8 = 6$
- Μπορείς με βάση τα προηγούμενα να εξηγήσεις το αποτέλεσμα της διαίρεσης $0 : 4 = 0$;
Η διαίρεση με διαφύετο 0 έχει πάντα ηλίκο 0 με 0.
- Μπορούμε να διαιρέσουμε έναν αριθμό με το μηδέν;
οχι
 $35 : 0 = \text{αδύνατο}$

$27 : 9 = 3$
↑
Διαιρέσιος Διαιρετός
↑
ηλίκο

Οι προηγούμενες δραστηριότητες μας βοηθούν να συμπεράνουμε τα ακόλουθα:

Διαίρεση φυσικών και δεκαδικών αριθμών

Τέλεια λέγεται η διαίρεση στην οποία το υπόλοιπο είναι 0. Όταν το υπόλοιπο είναι διαφορετικό από το 0, η διαίρεση λέγεται ατελής.

Η τέλεια διαίρεση είναι πράξη **αντίστροφη** του πολλαπλασιασμού.

Σε κάθε διαίρεση ο διαιρετέος είναι ίσος με το γινόμενο του διαιρέτη επί το πηλίκο συν το υπόλοιπο.

Κάθε αριθμός, αν διαιρεθεί με το 1, δίνει πηλίκο τον εαυτό του.

Κάθε αριθμός, αν διαιρεθεί με τον εαυτό του, δίνει πηλίκο το 1.

Το 0, με όποιον αριθμό και αν διαιρεθεί, δίνει πηλίκο 0.

Σε κάθε διαίρεση, αν πολλαπλασιάσουμε ή διαιρέσουμε και τους δύο όρους με τον ίδιο αριθμό, το πηλίκο δεν αλλάζει.

Παραδείγματα

Διαιρετέος, διαιρέτης, πηλίκο, υπόλοιπο

$$\begin{array}{r} 12 \overline{) 4} \\ 0 \end{array}$$

3 τέλεια

$$\begin{array}{r} 13 \overline{) 4} \\ 1 \end{array}$$

3 ατελής

$$4 \cdot 3 = 12$$
$$12 : 4 = 3$$

$$12 : 3 = 4$$
$$13 = 3 \cdot 4 + 1$$

$$12 : 1 = 12$$
$$12 : 12 = 1$$

$$3,5 : 1 = 3,5$$
$$3,5 : 3,5 = 1$$

$$0 : 12 = 0$$

$$0 : 3,5 = 0$$

$$12 : 3 = 4$$
$$(12 \cdot 2) : (3 \cdot 2) = 24 : 6 = 4$$

Εφαρμογή 1η

Διαιρούμε έναν αριθμό (φυσικό ή δεκαδικό) με **10**, το **100**, το **1000** ...

Λύση

Όταν διαιρώ έναν αριθμό με το 10, το 100, το 1000, ..., τότε ο αριθμός μικραίνει κατά 10 ή 100 ή 1000 ... φορές αντίστοιχα. Αρκεί λοιπόν να μετακινήσω την υποδιαστολή **1 ή 2 ή 3 ... θέσεις προς τα αριστερά**:

$8 : 10 = 0,8$ $8 : 100 = 0,08$ $8 : 1.000 = 0,008$ $0,8 : 10 = \dots\dots\dots$

Εφαρμογή 2η

Διαιρούμε έναν αριθμό (φυσικό ή δεκαδικό) με το **0,1** ή το **0,01** ή το **0,001** ...

Λύση

Γνωρίζω ότι το πηλίκο δεν αλλάζει, αν πολλαπλασιάσω τον διαιρετέο και τον διαιρέτη με τον ίδιο αριθμό. Για να γίνει εύκολα η διαίρεση μπορώ να μετατρέψω τον διαιρέτη στον αριθμό 1 πολλαπλασιάζοντας τον με το 10, το 100, το 1000, ...

$93,5 : 0,1 = (93,5 \cdot 10) : (0,1 \cdot 10) = 935 : 1 = 935$

$458 : 0,01 = (458 \cdot 100) : (0,01 \cdot 100) = 45800 : 1 = 45.800$

Παρατηρώ ότι για να διαιρέσω έναν αριθμό με το 0,1 ή το 0,01 ή το 0,001 ... αρκεί να μετακινήσω την υποδιαστολή **1 ή 2 ή 3 ... θέσεις προς τα δεξιά**, σαν να τον πολλαπλασιάζω με το 10, το 100, το 1000, ..., αντίστοιχα.

Ερωτήσεις για αυτοέλεγχο και συζήτηση

Στο κεφάλαιο αυτό συναντήσαμε τους όρους **τέλεια** και **ατελής** διαίρεση, διαίρεση αριθμού με το 1 ή με τον εαυτό του. Εξήγησε τους όρους αυτούς με δικά σου παραδείγματα.

Σημειώστε αν είναι σωστές ή λάθος και συζητήστε τις παρακάτω εκφράσεις:

➡ Η ισότητα: $10 : 2 = 2 : 10$ είναι σωστή.

➡ Από τη διαίρεση $\Delta : \delta = \pi$ μπορώ να πω ότι ισχύει $\Delta = \delta \cdot \pi$.

➡ Η διαίρεση και ο πολλαπλασιασμός είναι πράξεις αντίστροφες.

Σωστό	Λάθος
☐	☐
☐	☐
☐	☐

